

Konjunkturindikatorer 2024

I korthet

- Inflationen är nu i nivå med det mål som den europeiska centralbanken satt upp. I december 2024 låg den finländska inflationen (HIKP) på 1,6 procent och Eurozonens inflation på 2,4 procent. Inflationen mätt i KPI i Finland var 0,7 procent i december 2024. De åländska konsumentpriserna var i genomsnitt 2,7 procent under år 2024, med en nedåtgående trend (1,5 procent i december 2024).
- Råoljepriset (Brent) har under året sjunkit och var cirka 73 USD per fat i slutet av 2024 (december) med ett helårsmedeltalet på drygt 80 USD/fat.
- Den svenska kronan fortsätter vara svag. Under december månad 2024 var en euro i genomsnitt värd 11,50 kr, samt 1,05 US dollar. Årsmedelvärdet 2024 var 11,43 kr respektive 1,08 USD.
- De åländska hushållens förväntningar har i de mätningar ÅSUB genomfört följt rätt nära utvecklingen för de finländska och svenska hushållens förväntningar. De svenska hushållens förväntningar förbättrats dock i snabbare takt än övriga, synen på landets ekonomi om 12 månader är positivare bland svenska hushåll.
- Det relativa arbetslöshetstalet var under år 2024 i genomsnitt 4,6 procent vilket är en ökning på 0,4 procent jämfört med året innan. Ungdomsarbetslöshetsgradens årsmedeltal fortsatte också uppåt och ökade med 0,9 procent till 8,4 procent.
- Under de tre första kvartalen 2024 grundades 196 nya företag på Åland, vilket är en ökning mot föregående två år. Antalet anhängiggjorda konkurser var 10 stycken.
- Enligt preliminära uppgifter var den årliga tillväxten av *omsättningen i det privata näringslivet* under de tre första kvartalen 2024 cirka två procent från motsvarande period 2023. Tillväxten i det privata näringslivets lönesumma var under motsvarande period cirka 5 procent. Turismens omsättning och lönesumma ökade i samma takt som hela privata näringslivet.

Inledning

Nedan följer en sammanställning av centrala indikatorer relaterade till den ekonomiska konjunkturen. Översikten rymmer varierande tidsperspektiv och syftar till att belysa såväl något längre trender baserade på årliga data som kortsiktiga månadsvisa förändringar fram till och med december 2024.

Den åländska ekonomin är direkt och indirekt beroende av förändringar i den internationella omgivningen, i synnerhet av utvecklingen i Finland och Sverige samt förändringar i oljepriset. Här presenteras därför kontinuerliga data på råoljepriser, förtroendeindikatorer för hushållen samt valutakurser och inflation.

De specifika åländska data i denna översikt omfattar olika former av arbetslöshetsdata, uppgifter om konkurser och nystartade företag, data om konsumentförtroende samt uppgifter från företag registrerade på Åland framtagna ur ÅSUB:s omsättnings- och lönerregister.

Råoljepriset

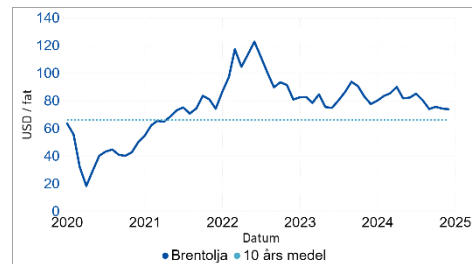
I december 2024 var priset på råolja (Brent) 73,4 USD/fat. Helårsmedeltalet för året var 80,5 USD/fat. Att jämföra med det genomsnittliga priset under de senaste 10 åren som ligger på dryga 66 USD/fat.

Figur 1 visar att i maj 2020 sjönk råoljepriset tillfälligt ner till en lägsta nivå på 18 USD/fat, den lägsta nivån under 2000-talet, till följd av COVID-19-pandemin. Eftersom många länder införde utgångsförbud och andra restriktioner ledde det till en drastisk minskning av efterfrågan på olja till transportmedel som bilar, lastbilar och flygplan. Rysslands anfallskrig mot Ukraina, efterföljande sanktioner och oro för ett otillräckligt utbud pressade sedan upp

oljepriset till en högre nivå, som mest 123 USD/fat sommaren 2022.

En tilltagande oro för ekonomisk recession har sedan gett en lägre global efterfrågan på olja och fått prisnivån att sjunka. Priset har under de senaste två åren rört sig på en nivå runt 80 USD/fat, men med prisvolatilitet på grund av fortsatt global instabilitet även under 2024.

Figur 1. Priset på råolja (Brent). USD per fat, 2020–2024

Källa: Energy Information Administration., *Short-term Energy Outlook*

Enligt den amerikanska myndigheten för energifrågor (US Energy Information Administration) förväntas oljepriset sjunka under de kommande två åren, utifrån antagandet att den globala oljeproduktionen kommer att öka mer än den globala efterfrågan på olja. Priset på Brentråolja förväntas uppgå till i genomsnitt 74 dollar per fat 2025, vilket är 8 procent lägre än 2024, för att sedan fortsätta falla med ytterligare 11 procent till 66 dollar per fat 2026. En osäkerhetsfaktor i prognosen är hur USA:s sanktioner mot Ryssland den 10 januari 2025 kommer att påverka den ryska exporten till den globala marknaden¹.

Med högre olje- och gaspriser följer även höga priser på bunker vilket har en negativ inverkan på den åländska ekonomin. Transportsektorn, industrin och hushållen på Åland missgynnas av höga bränslekostnader, mer än genomsnittshushållen i Finland.

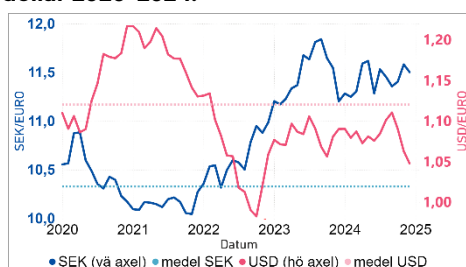
¹ U.S. Energy Information Administration (20250121) EIA forecasts lower oil price in 2025 amid significant market uncertainties

Valutakurser

Under december månad 2024 var en euro i genomsnitt värd 11,50 kr, samt 1,05 US dollar (se figur 2). Årsmedelvärdet 2024 var 11,43 kr respektive 1,08 USD.

Eurons värde i förhållande till den svenska kronan har sedan 2023 överskridit 11 kronor.

Figur 2. Euro i svenska kronor och US-dollar 2020–2024.

Källa: Eurostat. ÅSUB bearbetning

Global osäkerhet, snabbare räntehöjningar i andra ekonomier och ökad riskkänslighet på finansiella marknader har en negativ inverkan på kronans värde.

Den röda kurvan i Figur 2 illustrerar eurons kurs jämfört med US-dollar. Växelkursens utveckling under 2024 har följt nivån år 2023 på runt 1,10 US dollar för en euro men dollarna har försvagats något under de senaste månaderna. Återinträdet av Donald Trump som president har skapat osäkerhet på marknaden, särskilt med tanke på hans tidigare handelspolitik och tullar. Därmed har länder inom BRICS-gruppen vidtagit åtgärder för att minska sitt beroende av dollarn, vilket också påverkar dess värde.

Nettoeffekten av en försvagad dollar är positiv för passagerarrederierna vars bunkerpriser till stor del sätts i dollar men negativ för den åländska tankerverksamheten.

Inflation och räntor

Det finns olika mått för att mäta inflationen. Vanligtvis ligger många av dem nära varandra, men på grund av de kraftiga prissvängningarna och stigande räntor som ägt rum de senaste åren kan det ske större avvikelser, vilket påverkar hur jämförbara olika index är med varandra. ÅSUB och Statistikcentralen hänvisar i första hand till den så kallade KPI²-inflationen (som inkluderar räntekostnader för bostadslån) då vi rapporterar åländska respektive finska inflationssiffror. De åländska och finska KPI-siffrorna är direkt jämförbara och prisutvecklingen på Åland följer vanligtvis utvecklingen för Finland som helhet (se Figur 4).

För att underlätta jämförbarhet mellan länder inom EU producerar varje land även ett standardiserat HIKP³-mått, som kan användas för att jämföra olika europeiska länders inflation. *I detta mått inkluderas emellertid inte räntor på bostadslån*, vilka har stått för en ansevärd del av den finska och åländska KPI-inflationen den närmsta tiden. Detta innebär att den finska HIKP och KPI måtten skiljer sig åt.

Euribor (Euro Interbank Offered Rate) är en ränta som stora banker inom euroområdet använder när de lånar ut pengar till varandra. Denna ränta påverkar direkt räntan på bostadslån eftersom den används som bas för att bestämma låneräntan i bl. a Finland.

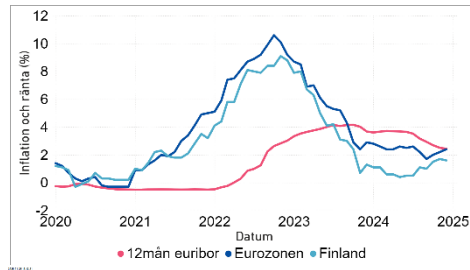
I Figur 3 illustreras Euribor och HIKP-inflationen inom eurozonen och i Finland.

I december 2024 låg den finländska inflationen på 1,6 procent jämfört med Eurozonens inflation på 2,4 procent. Euribor 12 månaders ränta låg också på 2,4 procent.

² Konsumentprisindex.

³ Harmoniserat index för konsumentpriser.

Figur 3. Inflation (HIKP) och ränta. Eurozonen och Finland 2020–2024.

Källa: EUROSTAT, The European Money Markets Institute

Den europeiska centralbanken (ECB) ändrade sin penningpolitiska strategi under 2021, vilket inkluderade en ny målsättning beträffande inflationen: *symmetriskt ska inflationen vara två procent på medellång sikt*⁴.

Inflationstakten i Europa hade en topp under sista kvartalet 2022, därefter har HIKP-inflationen i eurozonen närmast sig målnivån på två procent och Finlands HIKP-inflation underskrider ECB:s målnivå. Årsgenomsnittet för HIKP-inflationen i euroområdet var 2,4 procent och i Finland 1,0 procent.

Nollränteläget i Europa fick ett avslut under 2022. Den europeiska centralbanken (ECB) höjde styrräntan vid ett flertal tillfällen under året för att stävja inflationen. 12 månaders Euribor (Euribor 12) steg och nådde sin toppjuli 2023 på drygt 4 procent. Under 2024 har räntan sjunkit till 2,4 procent i slutet av året (se Figur 3).

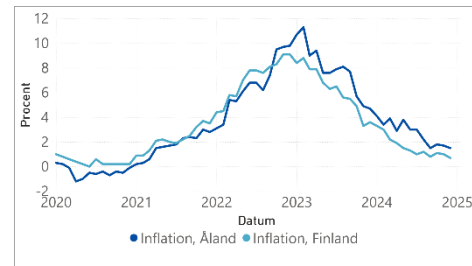
I Figur 4 illustreras årsförändringen i konsumentprisindexet (KPI) för Åland och Finland.

Inflationen mätt i KPI i Finland var 0,7 procent i december 2024. Den genomsnittliga årsförändringen i Finlands KPI för 2024 var 2,0 procent. Motsvarande siffror för Åland var 1,5

procent i december och 2,7 procent i snitt för året.

KPI inflationen nådde en topp kvartalet efter HIKP inflationen, dvs första kvartalet 2023. Därefter har inflation avtagit kraftigt.

Figur 4. Inflation (KPI) på Åland och i Finland 2020–2024.

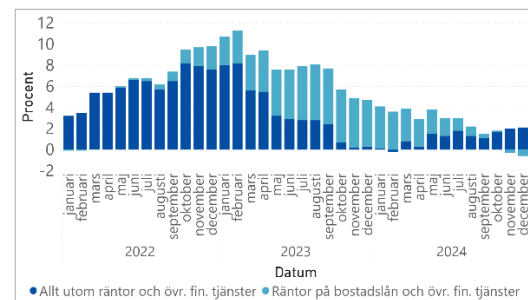

Källa: ÅSUB, Statistikcentralen

Jämförs Figur 3 och Figur 4 är det tydligt att den finska inflationen varit betydligt högre när vi följer måttet KPI, vilket belyser bolåneräntornas ökade inverkan på KPI-inflationen under 2023 och första halvan av 2024.

Mönstret är liknande på Åland. En betydande del av inflationen fram till sommaren 2024 härrör från ökade räntekostnader föranlett av centralbankernas räntehöjningar. Från augusti 2024 har bolåneräntornas påverkan på inflationsnivån haft en marginell effekt. (Figur 5).

Figur 5. Åländsk inflation fördelat mellan räntekostnadernas inverkan samt övriga varor och tjänsters inverkan, januari 2022 – december 2024.

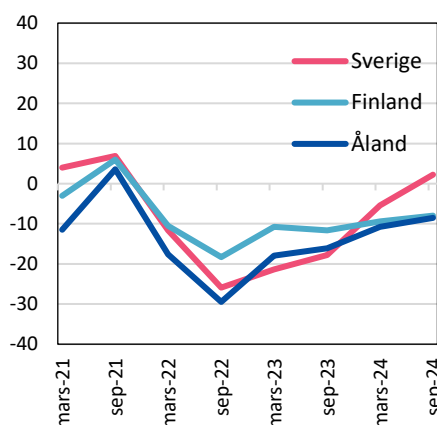
Källa: ÅSUB

⁴ ECB penningpolitisk strategi. Den tidigare strategin var att inflationen ska vara under men nära två procent.

Hushållens förtroendeindikator

År 2021 började ÅSUB sammanställa ett konsumentförtroendeindex för de åländska hushållen⁵. Kartläggningen görs i samband med vårens och höstens konjunkturöversikter. De åländska hushållens förväntningar har i de mätningar ÅSUB genomfört följt rätt nära utvecklingen för de finländska och svenska hushållens förväntningar. Under 2024 har de svenska hushållens förväntningar dock förbättrats i snabbare takt än de åländska och de finländska hushållens. (se *Figur 6*).

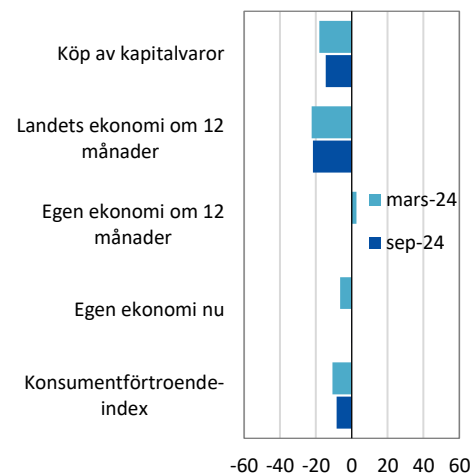
Figur 6. Konsumentförtroendeindex för Åland, Finland och Sverige, mars 2021 – september 2024.

Källa: Källa: ÅSUB, Eurostat
Not.: Ej säsongsjusterade uppgifter

En mer detaljerad bild av det åländska konsumentförtroendeindexet från våren och hösten 2024 presenteras i *Figur 7*. De åländska hushållens förtroende 2024 är något mindre pessimistiskt än föregående år, vilket beror på en viss förbättring på alla områden, men fortsatt tyngs förtroendet framför allt av den pessimistiska synen på landets (Ålands) egna ekonomi om 12 månader. Under hösten 2024 förbättrades synen på den egna ekonomin för närvarande samt inställningen till köp av kapitalvaror, jämfört med våren 2024.

Figur 7. Konsumentförtroendeindex och netttotal för svaren på delfrågorna. Åland, mars och september 2024.

Källa: ÅSUB

Förtroendeindikatorn i både Sverige och Finland störtade i samband med Rysslands anfallskrig mot Ukraina i början av 2022 (se *Figur 8*). Hushållens förtroende fortsatte därefter att sjunka och under hösten uppmättes de mest negativa förtroendesiffrorna som observerats i Eurostats tidsserier⁶. Förutom kriget påverkade stigande inflation och räntor förtroendet för den egna och landets ekonomi under 2022. Under 2023 steg konsumentförtroendet i Sverige medan de finländska hushållens förtroendeindikator avslutade året på ungefär samma nivå som vid årets början. Under 2024 förstärktes de svenska hushållens förtroende markant, framför allt drivet av hushållens syn på landets ekonomi om 12 månader samt synen på den egna ekonomin om 12 månader. De finländska hushållens förtroende tyngs fortsättningsvis av synen på landets ekonomi om 12 månader och inställningen till köp av kapitalvaror och förtroendeindexet förbättrades 2024 endast marginellt jämfört med året innan.

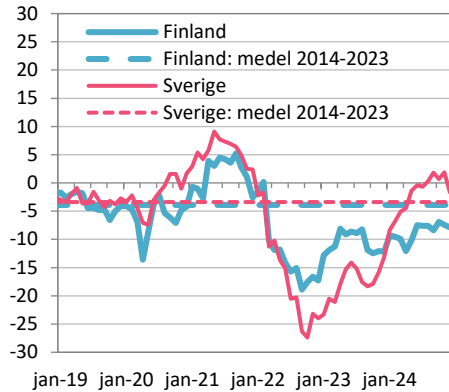
De svenska hushållens förtroendeindikator låg 2024 strax över det egna tioårsmedelvärdet

⁵ För en fullständig beskrivning av metoden, se ÅSUB R2021:2 avsnitt 4.7 samt bilaga 3

⁶ Tidsserier för Finland och Sveriges sträcker sig mellan år 1995–2022.

medan det finska indexet fortfarande låg under det egna tioårsmedelvärdet.

Figur 8. Förtroendeindikator för hushållen i Finland och Sverige 2019–2024. Säsongsrensade data.

Källa: EUROSTAT, ÅSUB

De senaste årens snabba prisökningar och räntehöjningar har påverkat de svenska hushållens reala disponibla inkomster, men under 2024 ses en ökning i disponibla inkomster och konsumtion och förväntas fortsätta att öka under 2025, till stor del på grund av sjunkande räntor.⁷

I sin ekonomiska översikt från december 2024⁸ konstaterar Finansministeriet att den finska ekonomin, trots en liten tillväxt i början av 2024, fortsättningsvis är inne i en recession och att under 2025 förväntas avtagande inflation och räntesänkningar leda till ökad konsumtion hos hushållen.

Konsumentförtroendet i eurozonen rasade i samband med att kriget i Ukraina bröt ut 2022 och rörde sig då kring nivåer som observerats vid finanskrisen och utbrottet av covid-19. En viss förbättring observerades under 2023 och 2024, men konsumenternas förtroende var fortsatt svagt. Under 2024 var medelvärdet för förtroendeindikatorn för hushållen i eurozonen -14, vilket fortfarande ligger

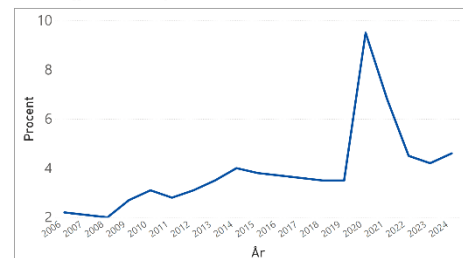
under det egna tioårsmedelvärdet (2014–2023: -10,5).

Arbetslösheten

Det relativa arbetslöshetstalet var för 2024 i genomsnitt 4,6 procent

En viktig konjunkturindikator är andelen arbetslösa i förhållande till arbetskraften. Den årsvisa arbetslöshetstrenden på Åland var uppåtgående från 2011 fram till 2014, då årsnoteringen på fyra procent nåddes.

Figur 9. Relativt arbetslöshetstal 2005–2024 (procent).

Källa: ÅSUB

Under åren som följde minskade arbetslösheten sakta. År 2020 sköt arbetslösheten i höjden på grund av coronapandemin (Figur 9). Det genomsnittliga relativa arbetslöshetstalet för 2020 blev 9,5 procent, vilket är den högsta årsnoteringen sedan arbetslöshetsgraden började mätas för Åland. Därefter skedde en kraftig återhämtning och arbetslösheten (årsmedeltal) minskade till 6,8 procent 2021 och sedan till 4,5 procent 2022. Därefter nåddes en lägsta nivå på 4,2 procent 2023 innan arbetslöshetstalet åter ökat under år 2024, till i genomsnitt 4,6 procent.

Återhämtningen på den åländska arbetsmarknaden har stannat av i takt med att arbetslösheten närmast sig "normala" nivåer samtidigt som konjunkturen sviktar och

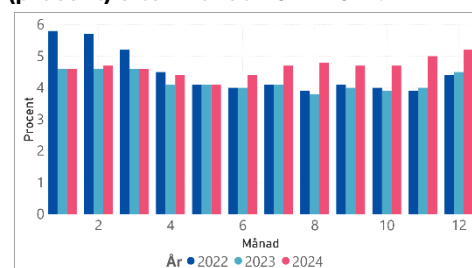
⁷ Konjunkturinstitutet (2024). Konjunkturläget december 2024.

⁸ Finansministeriet (2024) pressmeddelande: Finlands ekonomi återhämtar sig från recessionen

sysselsättningsläget försvagats under 2024.

Som framgår av de blå staplarna i *Figur 10* var arbetslösheten högre under vintermånaderna än sommarmånaderna för 2022 och 2023. Under 2024 bryts detta säsongsmönster och senaste halvåret har haft relativt höga arbetslöshetstal vilket är ett tecken på ett trendbrott som indikerar att högre nivåer av arbetslöshet kan förväntas framöver.

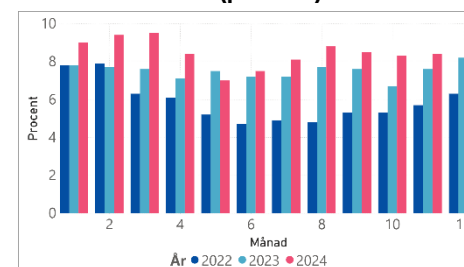
Figur 10. Relativt arbetslöshetstal (procent) efter månad 2022–2024.

Källa: ÅSUB

Det relativa arbetslöshetstalet bland personer under 25 år (ungdomsarbetslöshetsgraden) har ett mer oregelbundet mönster beroende på det låga antalet individer i gruppen, men hade de senaste fem åren före coronapandemin ändå legat stabilt kring fem procent på årsbasis. Ungdomsarbetslösheten har i stort följt den allmänna utvecklingen på arbetsmarknaden under 2021 och 2022, men rörelserna har varit kraftigare. Årsnoteringen för ungdomsarbetslösheten var 7,7 procent 2021 och 5,9 procent 2022.

Figur 11. Ungdomsarbetslöshetsgrad efter månad 2022–2024 (procent).

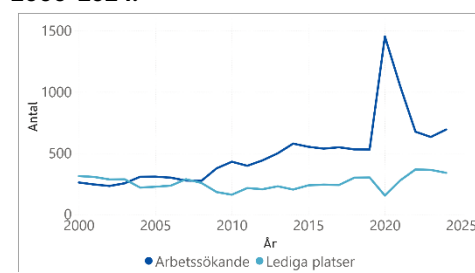

Källa: ÅSUB

Ungdomsarbetslösheten ökade redan under 2023 med en årsnotering på 7,5 procent och har fortsatt öka under 2024 med ett årssnitt på 8,4 procent.

Under 2024 sjönk antalet tillgängliga arbetsplatser på Åland till i genomsnitt 340 platser, en sänkning med 7 procent (24 platser) jämfört med år 2023. Arbetssökande ökade med 9,6 procent till ett årsgenomsnitt på 694 personer. I *Figur 12* åskådliggörs detta och vi kan se att antalet arbetssökande har ett negativt samband med antalet arbetsplatser och att gapet varierar över tid.

Figur 12. Antal arbetslösa och antal tillgängliga arbetsplatser, årsmedelvärde 2000–2024.

Källa: ÅSUB

Om man relaterar arbetssökande och arbetsplatser till den totala arbetskraften (som nämnare), illustreras sambandet i en s.k. Beveridgekurva. Arbetskraften ändras marginellt 2024.

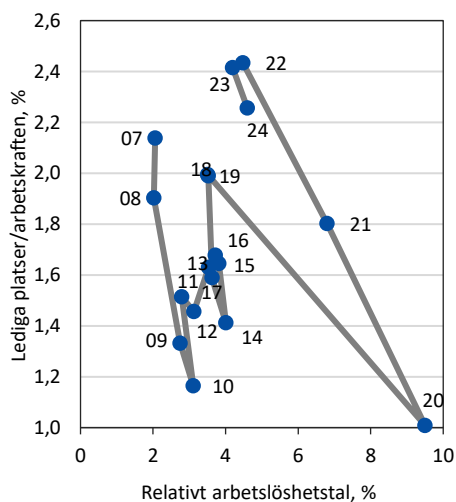
Lediga platser i relation till arbetskraft kallas vakansgraden och blir för 2024 $340/15\ 081^9 = 2,3\ \%$. Relativa arbetslösheten var samtidigt 4,6

⁹ Preliminär siffra

procent. Detta leder till ett skift nedåt åt höger på Beveridgekurvan (*Figur 13*) och innebär att antalet lediga jobb minskar samtidigt som arbetslösheten ökar, i samstämmighet med vad som sågs i figur 12. Vi har alltså signaler på en minskning i den ekonomiska aktiviteten och ett tecken på lågkonjunktur.

Matchningsproblem inom arbetsmarknaden kan illustreras med *Beveridgekurvan* som visar förhållandet mellan andelen lediga platser i förhållande till arbetskraften (vakansgraden) respektive det relativa arbetslöshetsstalet. Vid ökade matchningsproblem flyttas kurvan uppåt och samtidigt till höger i figuren. Kurvans rörelse från 2009 fram till 2019 antyder ett ökande "kompetensglapp" på den åländska arbetsmarknaden.

Figur 13. Vakansgrad och relativt arbetslöshetsstal (procent*) 2007–2024.

Källa ÅSUB

Not: Den lodräta axeln börjar inte från 0.

*) Avser genomsnittligt antal lediga platser och öppet arbetslösa som andel av arbetskraften

Placeringen i figuren ger även en bild över konjunkturläget. Allmänt brukar en förbättring av den ekonomiska konjunkturen innebära en högre vakansgrad och lägre arbetslöshetsgrad (en rörelse uppåt

och till vänster i *Figur 13*). En rörelse nedåt och till höger indikerar i stället att ekonomin befinner sig i en lågkonjunktur, med hög arbetslöshet och låg vakansgrad.

I samband med covid 19 pandemin ökade antalet arbetslösa. Under 2020 var det inflödet, dvs korttidsarbetslösa som ökade och stod för drygt 70 % av de arbetslösa. Men många blev kvar i arbetslöshet varvid även långtidsarbetslösa ökade som en naturlig följd, men med en fördröjning. Detta förklarar varför arbetslösheten under 2021 minskade men försköts till fler långtidsarbetslösa som då stod för drygt 50% av de arbetslösa. Därefter har andelen långtidsarbetslösa sakta sjunkit, 2 % per år följande två år. Under 2024 ligger andelen långtidsarbetslösa kvar på 2023 års nivå, 46 procent.

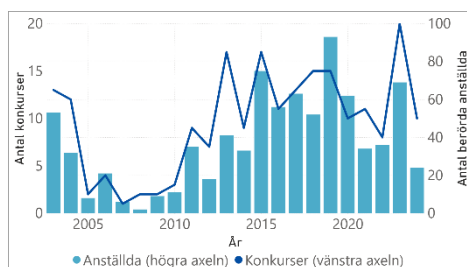
Företagsbeståndet och konkurser

I detta avsnitt görs en kort översikt över antalet anhängiggjorda konkurser¹⁰ på Åland under 2024 samt antalet anställda som berörs av dessa. Därutöver presenteras statistik över nystartade företag på Åland under fjolåret. Statistiken baserar sig på Statistikcentralens uppgifter.

I *Figur 14* presenteras antalet anhängiggjorda konkurser och antalet berörda anställda. Ur figuren kan utläsas att både antalet anhängiggjorda konkurser och antalet anställda som berördes av dessa minskade från 2023 till 2024. Enligt Statistikcentralens senaste uppgifter söktes 10 företag i konkurs under 2024. Antalet berörda anställda var 24 personer. Både antal företag och personer som omfattas är en nedgång jämfört med året före.

¹⁰ Antal företag som har ansökts i konkurs.

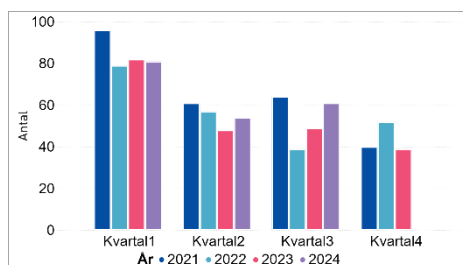
Figur 14. Anhängiggjorda konkurser och berörda anställda 2003–2024.

Källa Statistikcentralen, ÅSUB bearbetning

När det gäller förändringar i företagsbeståndet använder vi kvartalsvisa uppgifter från Statistikcentralen om nystartade och nerlagda företag. Statistiken omfattar alla företag som registreras och avregistreras oberoende av omfattningen av deras verksamhet. I *Figur 15* illustreras antalet nystartade företag kvartalsvis sedan 2021 fram till det tredje kvartalet 2024.

Figur 15. Antal nystartade företag, kvartalsvis 2021–2024

Källa Statistikcentralen, ÅSUB bearbetning

Antalet nystartade företag var 196 stycken för de första tre kvartalen 2024. Uppgifter från fjärde kvartalet finns inte tillgängliga vid översiktens publicering.

Antalet nystartade företag har under 2022 och 2023 sjunkit jämfört med 2021, men under 2024 bryts trenden och fler företag startas för de tre första kvartalen 2024. Fortsätter denna trend även sista kvartalet 2024 så blir årsnivån mittemellan nivån 2021 på 261 företag och 220 som nivån låg på år 2022 och 2023.

Omsättning och lönesummor

ÅSUB har tillgång till ett register av betydelse för uppföljning av konjunkturutvecklingen i det privata näringslivet. Det handlar om ett register varifrån vi får uppgifter dels om omsättningen i företagen, dels om företagets utbetalda löner. Uppgifterna innefattar även de på Åland registrerade företagens verksamhet i Finland. *Registeruppgifter för år 2023 och 2024 är fortfarande preliminära* och kan komma att ändra, varför det är nödvändigt att tolka siffror och utvecklingen med viss försiktighet. De snabbt stigande priserna (som påverkat olika branscher olika mycket) de senaste åren innebär också utmaningar att avläsa omsättningsutvecklingen.

Det skedde extrema förändringarna i omsättning och lönesumman under och efter coronapandemin. Under 2024 ser vi dock en klart stabilare utveckling där omsättningen uppskattas att ha ökat runt 2 procent, från en nivå på knappt 2,7 miljarder euro 2023. Samtidigt ökar lönesumman runt 5 procent. Från en nivå på drygt 0,7 miljarder euro 2023.

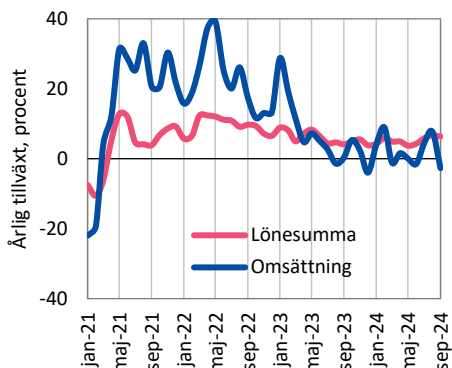
Omsättningstillväxten var som starkast inom branschen *transport med en uppskattad uppgång på nära 30 procent under 2024*. Uppskattningarna om omsättning baserar sig på preliminära uppgifterna som stäcker sig fram till och med september 2024.

I *Figur 16* visar den blå kurvan den procentuella årstillväxten av omsättningen i det privata näringslivet (för branschvisa uppgifter se ÅSUBs databas Företag¹¹). Nytt för i år är att både säsongsrensningen och presentationen av uppgifterna görs på månadsnivå.

Figur 16. Omsättningen och lönesumman i det privata näringslivet (löpande

¹¹ ÅSUB Databas, Företag. Indexerad omsättning och lönesumma för företag i det privata näringslivet

**penningvärde) efter månad. Procentuell
årstillväxt, 2021 - september 2024.**

Not: Säsongsrensade tidsserier. Uppgifterna för 2023 och 2024 är preliminära.

Källa: ÅSUBs löne- och momsregister, Skatteförvaltningen.

Som framgår av *Figur 16* har variationerna i tillväxten av lönesumman i det privata näringslivet följt omsättningens tillväxt. Lönesummans tillväxtriktning tenderar att följa omsättningen, men med en viss eftersläpning. (För branschvisa uppgifter se ÅSUBs databas Företag).

Möjligheterna att idka näring begränsades kraftigt under coronapandemin, vilket även återspeglas i statistiken för tillväxten i omsättningen och lönesumman (särskilt år 2020). Näringslivet samlade omsättning nådde upp till förpandemiska nivåer (nominell nivå 2019) under det fjärde kvartalet 2021. Lönesumman nådde upp till 2019 nominella nivå under det första kvartalet 2022.

Turismens omsättning och lönesummor

Vi behandlar turismen dels som en *total* som omfattar såväl turismverksamhet som försiggår till

¹² Vi har uppskattat landturismens andel av Ålands BNP till baspris (inklusive offentlig verksamhet och icke-vinstsyftande verksamhet) 2023 till cirka 3,2 procent, vilket motsvarar ett förädlingsvärde om 45 miljoner euro. "Enligt den vidaste definitionen av turismen som förutom turisternas direkta landkonsumtion på Åland och ålänningarnas egen konsumtion av turisttjänster även inkluderar de åländska företagens turistinkomster utanför Åland samt de åländska passagerarrederiernas totala

sjöss tillsammans med verksamheten på land, dels skiljer vi ur denna total den avgränsade *landturismen*. Dessa två avgränsningar av turismen finns inte som färdiga statistiska kategorier i den internationella näringsgrensindelningen, utan måste räknas fram som andelar i olika branscher utgående från enkätbaserade undersökningar som vi genomför med några års mellanrum.¹² Den senaste av dessa färdigställdes 2023.¹³ I undersökningarna används en definition av landturismen som följer den som tillämpas inom nationalräkenskaperna och omfattar turisternas konsumtion på Åland samt ålänningarnas egna köp av resetjänster från till exempel åländska resebyråer.

Det bör betonas att definitionen av den totala turismen är bred och innefattar bland annat alla rese- och turistprodukter som åländska företag tillhandahåller både på och utanför Åland, inklusive ålandsägd fartygs försäljning till turister som inte kommer till Åland.

Turismen till Åland drabbades mycket hårt av covid-19 pandemin. Jämfört med 2019 minskade inresandet till Åland 2020 med cirka 67 procent¹⁴ och antalet hotellövernattningar med 56 procent¹⁵. Effekter av detta syns tydligt i turismens omsättnings- och löneuppgifter för 2020. Sektorn har återhämtat sig sedan dess men år 2021 och delvis 2022 påverkades fortfarande av pandemirelaterade faktorer som restriktioner.

Figur 17. Turismens omsättning och lönesumma (löpande penningvärde) efter

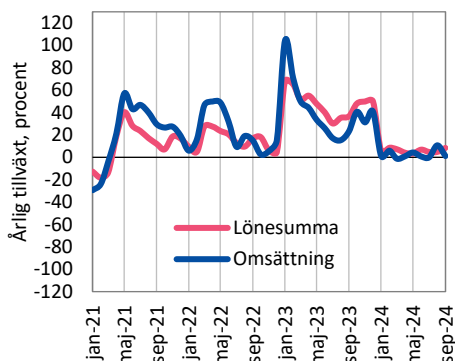
försäljning till turister, uppskattas turismens andel av Ålands BNP till baspris till 16 procent 2023. Turismens totala förädlingsvärde 2023 uppskattas till 225 miljoner euro." (ÅSUB Rapport 2023:2).

¹³ ÅSUB Rapport 2023:2

¹⁴ ÅSUB nyhetsmeddelande. Inresande till Åland 2020

¹⁵ ÅSUB nyhetsmeddelande. Inkvarteringsstatistik för hotell 2020

månad. Procentuell årstillväxt, första kvartalet 2021 – september 2024.

Not: Säsongsrensade tidsserier. Uppgifterna för 2023 och 2024 är preliminära.

Källa: ÅSUBs löne- och momsregister, Skatteförvaltningen.

Turismens sammanlagda omsättningstillväxt under de tre första kvartalen 2024 var drygt två procent högre än motsvarande period 2023. Lönesumman växte med drygt fem procent under samma period.

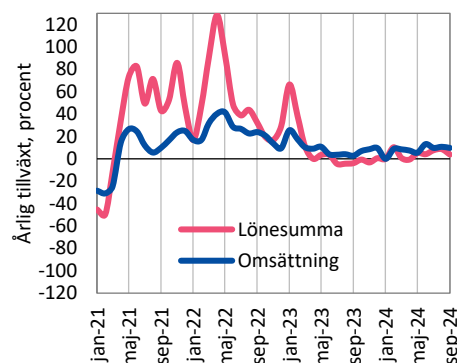
Antalet inresande till Åland uppgick under 2024 till knappt 1,2 miljoner. Av dessa reste knappt 0,9 miljoner in från Sverige, vilket kan jämföras med närmare 1,7 miljoner 2019, före pandemin. Inresandet från Finland steg med 3 procent och resenärerna från övriga länder (utom Sverige och Finland) ökade med 20 procent jämfört med 2023¹⁶. En svag krona är delförklaring bakom utvecklingen.

Under år 2024 var det totala antalet hotellövernattningar nästan 230 000, en ökning med knappt en procent jämfört med 2023. Majoriteten av hotellövernattningarna är fritidsrelaterade och endast 10 procent berodde på arbetsresor. Andelen fritidsövernattningar har under de flesta åren på 2000-talet varit runt 85 procent, men både 2023 och 2024 var andelen 90 procent.¹⁷

Enligt preliminära uppgifter för de tre första kvartalen 2024 växte landturismens omsättning med åtta

procent och lönesumman med cirka fem procent från motsvarande period från året innan.

Figur 12. Landturismens omsättning och lönesumma (löpande penningvärde) efter månad. Procentuell årstillväxt, 2021 – september 2024.

Not: Säsongsrensade tidsserier. Uppgifterna för 2023 och 2024 är preliminära.

Källa: ÅSUBs löne- och momsregister, Skatteförvaltningen.

¹⁶ ÅSUB nyhetsmeddelande. Inresande till Åland 2024.

¹⁷ ÅSUB nyhetsmeddelanden. Inkvarteringsstatistik för hotell, 2024.

Referenser

ECB webbplats

Energy Information Administration, US Government (<http://www.eia.gov/>)

Energy Information Administration, US Government (2025). Short-Term Energy Outlook (STEO). Januari 2025.

Eurostat databas. Ekonomi och Finans

Eurostat databas. Population och sociala förhållanden

Finansministeriet (2024) pressmeddelande: Finlands ekonomi återhämtar sig från recessionen. 19.12.2024

Konjunkturinstitutet (2024). Konjunkturläget december 2024.

Statistikcentralen, Finland (<http://www.stat.fi>)

ÅSUB databas – Turism

ÅSUB, register, Lönesumma och omsättning för företag i det privata näringslivet

ÅSUB Rapport 2023:2 Turismens samhällsekonomiska betydelse för Åland 2023

ÅSUB Rapport 2021:2. Konjunkturläget våren 2021

ÅSUB, statistikområde Arbetsmarknad.

ÅSUB nyhetsmeddelande. Inkvarteringsstatistik för hotell 2023

ÅSUB nyhetsmeddelande. Inkvarteringsstatistik för hotell 2024

ÅSUB nyhetsmeddelande. Inresande till Åland 2020

ÅSUB nyhetsmeddelande. Inresande till Åland 2024

ÅSUB nyhetsmeddelande. Konsumentprisindex december 2024